

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 15.9.2010
KOM(2010) 478 wersja ostateczna

Wniosek

ZALECENIE RADY

„Mobilna młodzież" – promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi

{SEK(2010) 1048}
{SEK(2010) 1049}
{SEK(2010) 1050}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Zalecenie, którego dotyczy wniosek, jest częścią programu „Mobilna młodzież" - jednego z projektów przewodnich UE wspierających strategię Europa 2020. Celem inicjatywy „Młodzież w drodze" jest *„poprawa wyników i podniesienie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej oraz podniesienie jakości wszystkich poziomów kształcenia i szkolenia w UE, łącząc doskonałość z ideą sprawiedliwości, poprzez wspieranie mobilności studentów i stażystów oraz poprawę sytuacji młodzieży na rynku pracy*"[1].

Jednym z kluczowych obszarów działania inicjatywy „Mobilna młodzież" jest wspieranie rozwoju transnarodowej mobilności edukacyjnej młodzieży. Mobilność edukacyjna daje młodym ludziom możliwość **zwiększenia swoich szans na zatrudnienie** i zdobycia nowych kompetencji zawodowych, wspierając jednocześnie ich rozwój jako aktywnych obywateli. Ułatwia im dostęp do nowych źródeł wiedzy i sprzyja nabywaniu nowych kompetencji językowych i międzykulturowych. Europejczycy, którzy są mobilni już jako młode osoby uczące się, prawdopodobnie będą mobilni także w późniejszym życiu, jako pracownicy. Pracodawcy zauważają i doceniają te korzyści. Mobilność edukacyjna odegrała również ważną rolę w stopniowym otwieraniu systemów i instytucji kształcenia i szkolenia, sprawiła, że są one bardziej europejskie i międzynarodowe oraz zwiększyła ich dostępność i skuteczność[2].

UE ma wieloletnie doświadczenie w skutecznym wspieraniu mobilności edukacyjnej poprzez różne programy i inicjatywy, z których najlepiej znany jest program Erasmus[3]. Mobilność edukacyjna jest również wspierana poprzez fundusze strukturalne. Inicjatywa „Mobilna młodzież" będzie wspierać dążenie do tego, aby do 2020 r. zapewnić całej młodzieży w Europie możliwość nauki za granicą jako część ich ścieżki edukacyjnej, w tym również na szkoleniach w miejscu pracy[4].

W **zielonej księdze** Komisji **w sprawie mobilności edukacyjnej** (lipiec 2009 r.)[5] rozpoczęto konsultację społeczną dotyczącą najlepszych sposobów usunięcia przeszkód ograniczających mobilność i zwiększenia możliwości w zakresie uczenia się za granicą. W rezultacie otrzymano ponad 3 000 odpowiedzi zarówno od rządów krajowych i regionalnych, jak i pozostałych zainteresowanych stron[6]. Wskazują one na powszechne **oczekiwanie**

---

1 COM(2010) 2020 z 3.3.2010.

2 W sprawie odniesień do przeprowadzonych studiów i badań zob. COM(2009) 329.

3 Należą do nich programy w następujących dziedzinach: szkolnictwo wyższe (Erasmus, Erasmus Mundus, Marie Curie) dla studentów, doktorantów i pracowników; szkolnictwo wyższe i badania naukowe (program Marie Curie oraz mobilność w ramach sieci doskonałości i platform technologicznych); od szkolnictwa wyższego do przedsiębiorstw (praktyki w ramach programów Erasmus i Marie Curie); kształcenie zawodowe i praktyki zawodowe (program Leonardo); szkoły średnie (program Comenius), uczenie się dorosłych i wolontariat osób starszych (program Grundtvig); działania w obszarze kultury (program Kultura); wymiany młodych i wolontariat (program „Młodzież w działaniu"); wolontariat (wolontariat europejski w ramach programu „Młodzież w działaniu"); społeczeństwo obywatelskie (program Europa dla obywateli) i działanie przygotowawcze „Erasmus dla młodych przedsiębiorców".

4 http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/about/political/index_en.htm

5 COM(2009) 329.

6 zob. dokument roboczy Komisji SEC(2010) 1048 dotyczący analizy otrzymanych odpowiedzi.

zwiększenia mobilności edukacyjnej we wszystkich obszarach systemu kształcenia (szkolnictwie wyższym, szkołach, kształceniu i szkoleniu zawodowym), jak również w warunkach pozaformalnego i nieformalnego uczenia się, którego przykładem jest wolontariat. Otrzymane odpowiedzi potwierdzają jednocześnie, że istnieje jeszcze wiele przeszkód ograniczających mobilność. Z tego powodu, w związku z przyjęciem komunikatu dotyczącego „Mobilnej młodzieży”[7], Komisja przedstawia wniosek w sprawie **zalecenia Rady dotyczącego mobilności edukacyjnej** jako podstawy do przeprowadzenia w państwach członkowskich nowej, skoordynowanej kampanii, której celem będzie ostateczne usunięcie przeszkód na drodze do mobilności. Proces monitorowania postępów będzie rejestrowany w **tablicy wyników mobilności**, co zapewni porównanie postępów poszczególnych państw członkowskich w usuwaniu tych przeszkód.

Niniejsze zalecenie jest działaniem następczym w stosunku do zalecenia 2001/613/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 lipca 2001 r. w sprawie mobilności studentów, osób szkolących się, wolontariuszy, nauczycieli i szkoleniowców w obrębie Wspólnoty[8]. W zaleceniu państwa członkowskie wezwano do podjęcia właściwych kroków w celu usunięcia przeszkód ograniczających mobilność wymienionych grup. W rezultacie od 2001 r. podjęto inicjatywy polityczne i opracowano szereg instrumentów działania:

- w grudniu 2004 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły decyzję w sprawie jednolitych ram wspólnotowych dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji[9] – Europass. Poszczególne osoby mogą dobrowolnie korzystać z Europassu, który daje możliwość lepszego dokumentowania i prezentowania swoich kwalifikacji i kompetencji w całej Europie;

- mobilność edukacyjna może też przyczynić się do sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez zapewnienie młodym Europejczykom lepszej znajomości języka obcego i poprawy umiejętności międzykulturowych na potrzeby dalszego życia zawodowego. To z kolei może ułatwić proces uznawania kwalifikacji zawodowych pomiędzy państwami członkowskimi na mocy dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r.[10];

- w zaleceniu 2006/961/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie mobilności transnarodowej we Wspólnocie w celach edukacji i szkolenia[11] wnioskowano o przyjęcie Europejskiej karty na rzecz jakości mobilności;

- europejskie ramy kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie[12] przedstawione w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. zaczynają funkcjonować jako mechanizm przekładu, poprawiający czytelność krajowych kwalifikacji w całej Europie;

---

7 COM(2010) 477.
8 Dz.U. L 215 z 9.8.2001, s. 30-37.
9 Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 6-20.
10 Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 22-142.
11 Dz.U. L 394 z 31.12.2006, s. 5-9.
12 Dz.U. C 111 z 6.5.2008, s. 1-7.

- w zielonej księdze Komisji „Migracja i mobilność: wyzwania i szanse dla wspólnotowych systemów edukacyjnych” z lipca 2008 r.[13] rozwiązano kwestię sposobu, w jaki polityka edukacyjna może skuteczniej stawiać czoła wyzwaniom związanym z imigracją i przepływami mobilności w UE;

- w rezolucji Rady z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie lepszego uwzględniania poradnictwa przez całe życie w strategiach uczenia się przez całe życie[14] dostrzeżono potencjał mobilności w zakresie kształcenia i szkoleń oraz na rynku pracy i wezwano państwa członkowskie między innymi do zapewnienia wszystkim obywatelom dostępu do usług poradnictwa;

- w zaleceniu Rady w sprawie mobilności młodych wolontariuszy w UE z listopada 2008 r.[15] uznano, że transgraniczna mobilność w Europie może stać się ważnym narzędziem w upowszechnianiu edukacji, zatrudnienia i spójności regionalnej i społecznej, może również sprzyjać wzajemnemu zrozumieniu i zachęcać do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Zalecono umożliwianie większej liczbie młodych ludzi angażowanie się w wolontariat w innych krajach UE;

- w komunikacie z Bordeaux w sprawie zwiększonej współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia zawodowego (proces kopenhaski) z grudnia 2008 r.[16] oraz w związanych z nim konkluzjach Rady[17] podkreślono potrzebę promowania w systemach kształcenia i szkolenia zawodowego mobilności pracowników, osób uczących się i nauczycieli pomiędzy poszczególnymi systemami szkolenia i pomiędzy poszczególnymi krajami;

- w komunikacie z konferencji europejskich ministrów właściwych ds. szkolnictwa wyższego w ramach europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego (proces boloński) z kwietnia 2009 r.[18] wyznaczono za cel, aby do 2020 r. co najmniej 20 % absolwentów w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego przez pewien czas studiowało lub odbywało szkolenie za granicą;

- w konkluzjach Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram Europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”)[19] wyznaczono za cel strategiczny naukę za granicą jako „regułę, a nie wyjątek”. Rada zwróciła się do Komisji, by ta opracowała propozycje ewentualnych poziomów odniesienia, w tym w dziedzinie mobilności, początkowo koncentrując się na szkolnictwie wyższym, i aby zbadała, czy możliwe jest utworzenie poziomów odniesienia dla mobilności w ramach kształcenia zawodowego i mobilności nauczycieli;

---

13 COM(2008) 423

14 Dz.U. C 319 z 13.12 2008, s. 4-7.

15 Dz.U. C 319 z 13.12.2008, s. 8-10.

16 http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bordeaux_en.pdf,

17 http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/council08_pl.pdf

18 http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/conference/documents/Leuven_Louvain-la-Neuve_Communiqué_April_2009.pdf

19 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:pl:PDF

- promowanie mobilności stanowiło również jeden z kluczowych priorytetów przedstawionych w komunikacie Komisji w sprawie zatrudnienia z czerwca 2009 r. w ramach „Wspólnego zobowiązania UE na rzecz zatrudnienia”[20];

- w konkluzjach Rady z listopada 2009 r. w sprawie doskonalenia zawodowego nauczycieli i kadry kierowniczej szkół[21] zachęca się państwa członkowskie do aktywnego propagowania możliwości uczestnictwa w programach wymian i mobilności zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym;

- znaczenie uznawania działań wolontariatu podkreślono również w decyzji Rady 2010/37/WE z dnia 27 listopada 2009 r. w sprawie Europejskiego Roku Wolontariatu Propagującego Aktywność Obywatelską (rok 2011)[22];

- ponadto należy również promować mobilność młodych naukowców, aby zapewnić, że UE nie zostanie w tyle za swoimi konkurentami w dziedzinie badań naukowych i innowacji. W komunikacie Komisji z dnia 23 maja 2008 r. „Rozwój kariery i zwiększona mobilność: europejskie partnerstwo na rzecz naukowców”[23] zaproponowano szereg działań zapewniających kadrze naukowej z całej UE możliwość korzystania z odpowiednich szkoleń, atrakcyjnego rozwoju kariery oraz usunięcia przeszkód ograniczających ich mobilność, natomiast w konkluzjach Rady z 2 marca 2010 r. „Mobilność i kariera europejskich naukowców”[24] wskazano konkretne sposoby zwiększenia mobilności naukowców oraz określono kilka obszarów działań.

W wyniku podjętych działań poczyniono już znaczne postępy, chociaż nadal jeszcze pozostaje wiele do zrobienia. W ramach strategii „Mobilna młodzież” informuje się o **nowych kluczowych działaniach** na szczeblu UE i krajowym dotyczących mobilności młodzieży w odniesieniu do wszystkich możliwości uczenia się**, wspierając jednocześnie działania istniejące i zapewniając wdrażanie następnych** działań z poszanowaniem zasady pomocniczości,. Nie ma jednak wątpliwości, że sprostanie wysokim ambicjom niniejszej inicjatywy wyłącznie przy pomocy programów UE nie jest możliwe. Dlatego program wsparcia UE powinien zostać uzupełniony mobilizacją wysiłków państw członkowskich i innych podmiotów w ramach wspierania mobilności edukacyjnej. Ważnym elementem będą prace nad określeniem i **wyeliminowaniem przeszkód ograniczających mobilność**.

W niniejszym zaleceniu Rady podaje się szczegółowe wytyczne dotyczące przeszkód administracyjnych, instytucjonalnych i prawnych ograniczających mobilność edukacyjną młodzieży. Stanowi ono uzupełnienie bardziej obszernych zintegrowanych wytycznych dotyczących strategii Europa 2020, w szczególności wytycznych dotyczących zatrudnienia.

---

20 COM(2009) 275
21 Dz.U. C 302 z 12.12.2009, s. 6-9.
22 Dz.U. L 17 z 22.1.2010, s. 43-49.
23 COM(2008) 317
24 http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/intm/113121.pdf

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENA SKUTKÓW

Unia Europejska ma wieloletnie i wysoko cenione doświadczenie w promowaniu i wspieraniu mobilności edukacyjnej - dziedziny, która przynosi bezpośrednie i wymierne korzyści obywatelom Unii Europejskiej. Takie inicjatywy, jak program Erasmus, umożliwiły ponad 2 milionom osób podjęcie studiów w innym kraju oraz oficjalnie uznanie tych studiów. W celu usprawnienia tej procedury wprowadzono praktyczne rozwiązania, takie jak Europejski system transferu i akumulacji punktów (ECTS).

Mobilność edukacyjna nadal nie jest jednak realną szansą dla dużej liczby młodych Europejczyków. Wciąż stosunkowo niewielu młodych ludzi ma okazję zdobywać nowe doświadczenia edukacyjne za granicą, a niektóre grupy, takie jak młodzież ze środowisk defaworyzowanych, są szczególnie słabo reprezentowane. Nadal istnieją bariery językowe, kulturowe, finansowe, prawne i administracyjne, zwłaszcza poza usystematyzowanymi programami mobilności UE. Chociaż dodatkowe środki finansowe przyznawane zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim (za pośrednictwem istniejących programów) mogą sprzyjać rozwojowi mobilności, zwiększenie środków finansowych nie wystarczy jednak, aby mobilność stała się realną szansą dla wszystkich. Państwa członkowskie muszą dołożyć większych starań, aby usunąć przeszkody istniejące na poziomie krajowym i regionalnym.

Istnieje zalecenie Rady z 2001 r. w sprawie mobilności studentów, osób szkolących się, wolontariuszy, nauczycieli i szkoleniowców w obrębie Wspólnoty, ale wyszło ono już z użycia i obecnie jest nieaktualne. Konieczne jest uaktualnienie, zmiana obszaru zainteresowania i odnowienie zalecenia w celu promowania mobilności edukacyjnej „dostępnej dla wszystkich" młodych ludzi w Europie.

Pierwszym krokiem w tym kierunku było opublikowanie przez Komisję Europejską w lipcu 2009 r. zielonej księgi „Promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi"[25]. Głównym celem zielonej księgi było przeprowadzenie konsultacji społecznej o szerokim zasięgu, aby określić główne przeszkody ograniczające mobilność oraz znaleźć sposoby ich usunięcia. Na szczeblu politycznym w Europie osiągnięto pełną zgodę co do zamiaru zwiększenia dostępu do mobilności dla młodych ludzi. Celem zielonej księgi było zapoczątkowanie debaty z udziałem wszystkich zainteresowanych stron oraz opinii publicznej na temat możliwych sposobów realizacji tych dążeń.

W zielonej księdze podkreślono korzyści płynące ze wspierania mobilności w zakresie zdobywania wiedzy i umiejętności. Zwrócono również uwagę na wkład w otwarcie instytucji edukacyjnych i oświatowych na świat, różne grupy osób uczących się, a w konsekwencji na wkład w podnoszenie jakości kształcenia i szkoleń. Wśród innych korzyści odnotowano zwalczanie izolacjonizmu, protekcjonizmu i ksenofobii.

Konsultacja społeczna zakończyła się 15 grudnia 2009 r. i spotkała się z szerokim odzewem. Otrzymano łącznie 2798 odpowiedzi nadesłanych drogą internetową, głównie przez ludzi młodych, oraz 258 odpowiedzi pisemnych, nadesłanych przez różne zainteresowane strony, między innymi organy państw członkowskich, Komitet Regionów, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, władze regionalne i lokalne, stowarzyszenia europejskie i krajowe, partnerów społecznych, pracowników naukowych i osoby fizyczne.

---

[25] COM(2009) 329

Oprócz powyższej konsultacji przeprowadzono ocenę skutków uwzględniającą 3 warianty. Wszystkie trzy warianty uwzględniają potrzebę rozwoju i promowania mobilności edukacyjnej poprzez usuwanie przeszkód (np. poprzez zmianę prawodawstwa krajowego w celu umożliwienia przenoszenia stypendiów i pożyczek, ulepszone procedury uznawania i walidacji studiów podjętych poza krajem pochodzenia, lepsze usługi poradnictwa dla studentów i wolontariuszy rozważających wyjazd za granicę). Każdy z nich zakłada jednak różne ramy realizacji tego celu.

wariant 1: brak działań ze strony UE/utrzymanie stanu obecnego;

wariant 2: zalecenie Rady „Mobilna młodzież" – promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi;

wariant 3: nowa otwarta metoda koordynacji na rzecz mobilności edukacyjnej młodych ludzi.

Ocena skutków prowadzi do następującego wniosku: wariant 2 (zalecenie Rady „Mobilna młodzież" – promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi) stanowi najkorzystniejsze połączenie oczekiwanego skutku zrównoważonego z kosztami i obciążeniem administracyjnym.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

Wniosek jest w pełni zgodny z zasadami pomocniczości i nie zawiera żadnych elementów wiążących prawnie, a jedynie zalecenia dla państw członkowskich dotyczące możliwych sposobów usuwania przeszkód ograniczających mobilność i zwiększenia szans na podjęcie mobilności edukacyjnej dla wszystkich młodych ludzi. Decyzję o tym, jak najlepiej osiągnąć ten cel, pozostawia się państwom członkowskim.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Koszty związane z wdrożeniem zalecenia przez państwa członkowskie obejmą na przykład dostosowanie przepisów w celu umożliwienia łatwiejszego przenoszenia stypendiów i pożyczek oraz konieczność udostępnienia bardziej obszernych informacji na temat mobilności za pośrednictwem biur poradnictwa/doradztwa zawodowego i ds. nauki. Oczekuje się, że obciążenia administracyjne związane z monitorowaniem postępów będą stosunkowo niskie, ponieważ proces ten zostanie przeprowadzony w ramach szerszej strategii Europa 2020 oraz krajowych programów reform, istniejących ustaleń w odniesieniu do strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020") i strategii UE na rzecz młodzieży.

Wniosek

ZALECENIE RADY

„Mobilna młodzież" – promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 165 i 166,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Komunikat Komisji z dnia 3 marca 2010 r. w sprawie Europa 2020 – strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu[26] jako jeden ze swoich priorytetów określa rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji – „rozwój inteligentny" – i wymienia jeden z najważniejszych projektów: „Młodzież w drodze" – projekt na rzecz poprawy wyników i podniesienia atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej oraz podniesienia jakości wszystkich poziomów kształcenia i szkolenia w UE, łącząc doskonałość z równym dostępem, poprzez wspieranie mobilności młodzieży i poprawę jej sytuacji na rynku pracy. Niniejsze zalecenie stanowi część inicjatywy „Mobilna młodzież".

(2) Mobilność edukacyjna, czyli transnarodowa mobilność mająca na celu nabywanie nowych umiejętności, to jeden z podstawowych sposobów zwiększania szans na zatrudnienie w przyszłości oraz przyczyniania się do osobistego rozwoju i aktywności obywatelskiej młodych ludzi. Europejczycy, którzy są mobilni już jako młode osoby uczące się, prawdopodobnie będą mobilni także w późniejszym życiu, jako pracownicy. Mobilność edukacyjna może sprawić, że systemy i instytucje kształcenia i szkolenia będą bardziej otwarte, bardziej europejskie i międzynarodowe oraz bardziej dostępne i skuteczne. Może ona także zwiększyć konkurencyjność Europy, pomagając w budowaniu społeczeństwa opartego na wiedzy[27].

(3) Korzyści płynące z mobilności podkreślono w zaleceniu 2001/613/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 lipca 2001 r. w sprawie mobilności studentów, osób

---

[26] COM(2010) 2020

[27] W celu poznania dowodów na korzyści płynące z mobilności zob. np. F. Maiworm i U. Teichler: Study Abroad and Early Career: Experiences of Former Erasmus Students, 2004; coroczne badanie przeprowadzane przez Erasmus Student Network; Końcowa ocena programów wspólnotowych Socrates II, Leonardo da Vinci II i eLearning; Analysis of the Effects of Leonardo da Vinci Mobility Measures on Young Trainees, Employees and the influence of socio-economic factors, 2007 r. Korzyści systemowe płynące z mobilności w przypadku szkolnictwa wyższego zostały dowiedzione w analizie: „The impact of Erasmus on European higher education: quality, openness and internationalisation", grudzień 2008 r., http://ec.europa.eu/education/erasmus/doc/publ/impact08.pdf Zob. także: Śródokresowa ocena programu Erasmus Mundus, CSES, czerwiec 2007 r., http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/doc/evalreport_en.pdf.

szkolących się, wolontariuszy, nauczycieli i szkoleniowców w obrębie Wspólnoty[28]. W zaleceniu państwa członkowskie wezwano do podjęcia właściwych kroków w celu usunięcia przeszkód ograniczających mobilność wymienionych grup.

(4) W przyjętym 13 lipca 2010 r. komunikacie Komisji zatytułowanym „Potwierdzenie zasady swobodnego przepływu pracowników: prawa oraz główne zmiany”[29] podkreślono przepisy w zakresie swobodnego przepływu pracowników w Unii Europejskiej.

(5) Od czasu przyjęcia zalecenia z 2001 r. w dziedzinie mobilności młodzieży poczyniono znaczne postępy. Nie wszystkie instrumenty i narzędzia są jednak w pełni wykorzystywane i nadal istnieje wiele przeszkód. Ponadto w ostatniej dekadzie znacznie zmieniła się ogólna sytuacja mobilności edukacyjnej, m.in. w wyniku globalizacji, postępu technologicznego, w tym technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) oraz położenia większego nacisku na szanse na zatrudnienie i wymiar społeczny.

(6) W listopadzie 2008 r. Rada wezwała państwa członkowskie do przyjęcia celu, którym jest stopniowe uczynienie okresów nauki za granicą regułą, a nie wyjątkiem w przypadku wszystkich młodych Europejczyków. Rada wezwała Komisję do stworzenia planu prac mającego na celu włączenie środków w zakresie mobilności transgranicznej do wszystkich programów europejskich i wsparcie państw członkowskich w ich wysiłkach służących promowaniu mobilności[30].

(7) W lipcu 2009 r. Komisja opublikowała zieloną księgę „Promowanie mobilności edukacyjnej młodych ludzi”[31], w której rozpoczęła konsultację społeczną w sprawie kilku zagadnień, takich jak: w jaki sposób najlepiej zwiększyć możliwości w zakresie mobilności dla młodych Europejczyków, jakie przeszkody ograniczające mobilność nadal należy pokonać i w jaki sposób wszystkie zaangażowane podmioty mogą połączyć siły w ramach nowego partnerstwa na rzecz mobilności edukacyjnej. Informacje zwrotne uzyskane w wyniku tej konsultacji oraz opinie otrzymane od Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i od Komitetu Regionów stanowiły ważne źródło informacji przy opracowywaniu niniejszego zalecenia.

(8) Ponadto należy również promować mobilność młodych naukowców, aby zapewnić, że UE nie zostanie w tyle za swoimi konkurentami w dziedzinie badań i innowacji. W komunikacie Komisji z dnia 23 maja 2008 r. „Rozwój kariery i zwiększona mobilność: europejskie partnerstwo na rzecz naukowców”[32] zaproponowano szereg działań zapewniających kadrze naukowej z całej UE możliwość korzystania z odpowiednich szkoleń, atrakcyjnego rozwoju kariery oraz usunięcia przeszkód ograniczających ich mobilność, natomiast w konkluzjach Rady z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie mobilności i ścieżki zawodowej europejskich naukowców[33] wskazano

---

28 Dz.U. L 215 z 9.8.2001, s. 30-37.
29 COM(2010) 373
30 Konkluzje Rady z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie mobilności młodzieży (2008/C 320/03).
31 COM(2009) 329
32 COM(2008) 317
33 Konkluzje Rady z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie mobilności i ścieżki zawodowej europejskich naukowców.

konkretne sposoby zwiększenia mobilności naukowców oraz określono kilka obszarów działań.

(9) Niniejsze zalecenie dotyczy młodzieży we wszystkich możliwych sytuacjach kształcenia i szkolenia np. w szkole, na szkoleniu zawodowym (w szkole lub podczas praktyk), studiach (licencjackich, magisterskich i doktoranckich) oraz podczas wymian młodzieżowych, wolontariatu lub staży w Unii Europejskiej i poza nią. Najważniejszą grupą wiekową, której dotyczy zalecenie, są osoby w wieku 16-35 lat. Mobilność edukacyjna ma znaczenie we wszystkich dyscyplinach i dziedzinach, takich jak kultura, nauka, technologia, sztuka, sport oraz dla młodych przedsiębiorców i badaczy. W rozumieniu zalecenia uczenie się obejmuje uczenie się formalne, nieformalne i pozaformalne.

(10) Niniejsze zalecenie ma na celu zachęcenie państw członkowskich do promowania mobilności edukacyjnej młodych ludzi i do usunięcia przeszkód hamujących postępy w tej dziedzinie. Jednocześnie zachowuje się w nim pełne poszanowanie obowiązków państw członkowskich w ramach ich prawodawstw krajowych.

(11) Zalecenie zachęca również państwa członkowskie do wykorzystania pełnego potencjału istniejących instrumentów mających na celu ułatwienie mobilności, w szczególności karty na rzecz jakości mobilności, dokumentu Europass, suplementu Europass do dyplomu, Youthpass, europejskich ram kwalifikacji, europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów w szkolnictwie wyższym i europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym.

(12) Programy UE zapewniają znaczne wsparcie mobilności, ale umożliwiają również rozwój na poziomie UE dobrych praktyk i narzędzi, mających na celu ułatwienie mobilności młodych ludzi we wszystkich możliwych sytuacjach kształcenia i szkolenia.

(13) W niniejszym zaleceniu Rady podaje się szczegółowe wytyczne dotyczące przeszkód administracyjnych, instytucjonalnych i prawnych ograniczających mobilność edukacyjną młodzieży. Stanowi ono uzupełnienie bardziej ogólnych zintegrowanych wytycznych dotyczących strategii Europa 2020, w szczególności wytycznych dotyczących zatrudnienia,

NINIEJSZYM ZALECA, ABY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE:

(1) Informacje i wytyczne dotyczące możliwości w zakresie mobilności

a) podniosły jakość informacji i wytycznych dotyczących krajowych i regionalnych możliwości w zakresie mobilności oraz dostępności stypendiów poprzez skierowanie ich do konkretnych grup osób uczących się w UE i poza nią. Państwa członkowskie powinny korzystać z nowych, kreatywnych i interaktywnych sposobów rozpowszechniania informacji, komunikując się i prowadząc wymianę z młodymi ludźmi, także z wykorzystaniem TIK i sieci społecznościowych;

b) ułatwiły dostęp do informacji wszystkim młodym ludziom zainteresowanym mobilnością edukacyjną, np. za pośrednictwem scentralizowanych portali internetowych, ośrodków wspierających (takich jak „biura europejskie") i usług doradczych na szczeblu instytucjonalnym. Pomocne może okazać się również

korzystanie z usług opartych na Internecie. W tym celu zaleca się korzystanie z sieci Euroguidance[34];

c) współpracowały z Komisją nad dalszym rozwojem portalu PLOTEUS - portalu o możliwościach kształcenia - w szczególności przez zwiększenie liczby krajowych źródeł informacji, do których obywatele mają bezpośredni dostęp za pośrednictwem wielojęzycznego interfejsu PLOTEUS;

d) zachęcały krajowe i regionalne agencje do zapewnienia połączenia ich pracy z pracą zainteresowanych stron w zakresie mobilności edukacyjnej, aby zapewnić jasny, spójny i prosty przepływ informacji;

(2) Zwiększenie motywacji do uczestnictwa w działaniach związanych z mobilnością transnarodową

a) podkreślały wartość dodaną mobilności edukacyjnej w odniesieniu do rozwoju umiejętności zawodowych i międzykulturowych oraz zwiększania szans na zatrudnienie w przyszłości, w szczególności w kontekście coraz bardziej globalnego charakteru rynku pracy;

b) zachęcały do tworzenia sieci kontaktów między agencjami, władzami regionalnymi i lokalnymi, publicznymi służbami zatrudnienia, instytucjami, organizacjami młodzieżowymi, naukowcami, nauczycielami, osobami prowadzącymi szkolenia i osobami pracującymi z młodzieżą, osobami odpowiedzialnymi za wyznaczanie kierunków polityki, pracodawcami i młodzieżą w celu zapewnienia skoordynowanego podejścia do zwiększania motywacji młodzieży;

c) zachęcały do wzajemnej wymiany między mobilnymi i jeszcze niemobilnymi osobami uczącymi się w celu zwiększenia ich motywacji. Dni otwarte w instytucjach, w których promuje się mobilność, mogą stać się forum takiej wzajemnej wymiany;

d) promowały wartość mobilności edukacyjnej wśród osób uczących się, ich rodzin i pracodawców przez włączenie mobilności do programu nauczania lub, w stosownym przypadku, do programu szkolenia. Zapewnianie możliwości krótkich okresów mobilności również może pomóc w przekonaniu większej liczby młodych ludzi do bycia mobilnymi;

(3) Przygotowanie możliwości podjęcia mobilności, w szczególności w zakresie znajomości języków obcych

a) uznały znaczenie uczenia się języków obcych na wczesnych etapach kształcenia. Przygotowanie językowe i kulturowe do mobilności powinno stać się centralną częścią programów zarówno w kształceniu ogólnym, jak i zawodowym;

b) stosowały bardziej kreatywne metody realizowania kształcenia językowego, w tym TIK. Szczególną uwagę należy zwrócić na osoby uczące się, które znajdują się w niekorzystnej sytuacji, i ich szczególne potrzeby;

---

[34] http://www.euroguidance.net

c) ułatwiały zdobywanie przez młodych ludzi podstawowych e-umiejętności (kompetencji informatycznych), aby umożliwić im przygotowanie się do mobilności w optymalnych warunkach.

d) promowały rozwój partnerstw i wymian między instytucjami edukacyjnymi w celu lepszego przygotowania okresów mobilności;

(4) Przeszkody prawne i instytucjonalne dotyczące okresu uczenia się za granicą

a) odniosły się do zagadnień prawnych powodujących trudności w otrzymywaniu wiz i zezwoleń na pobyt dla rezydentów spoza UE, którzy pragną skorzystać z możliwości kształcenia w państwie członkowskim;

b) odniosły się do kwestii wynikających z różnych przepisów prawa w Unii Europejskiej w odniesieniu do nieletnich uczestniczących w systemach mobilności;

c) określały jasne systemy dla praktykantów, umożliwiające uczestnictwo w mobilności. Aby zwiększyć mobilność praktykantów i młodych badaczy oraz wyeliminować element niepewności państwa członkowskie powinny zapewnić odpowiednie poziomy ochrony w odniesieniu do ubezpieczeń, norm pracy, wymagań w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa oraz ustaleń w zakresie podatków, zabezpieczenia społecznego i emerytur;

d) aktywnie zachęcały do opracowywania i realizowania programów kształcenia i szkolenia wspólnie z instytucjami w innych krajach. Państwa członkowskie powinny dopilnować, aby prawo krajowe nie ograniczało wspólnych programów i stopni w kształceniu i szkoleniu, np. przez sprecyzowanie, że programy należy realizować i oceniać w języku narodowym;

e) zmniejszyły obciążenia administracyjne i prawne w celu promowania mobilności edukacyjnej w kierunku Unii Europejskiej i w kierunku odwrotnym. Lepsza współpraca i partnerstwo z państwami trzecimi, umowy między odpowiednimi władzami w państwach członkowskich oraz umowy dwustronne między instytucjami ułatwiłyby mobilność edukacyjną między UE i innymi częściami świata;

(5) Możliwość przenoszenia stypendiów i pożyczek

a) dopilnowały, aby przenoszenie stypendiów, pożyczek i dostępu do świadczeń promowało mobilność edukacyjną młodzieży;

(6) Jakość mobilności

a) stosowały karty jakości, takie jak Europejska karta na rzecz jakości mobilności, aby zagwarantować mobilność wysokiej jakości i rozważyć wprowadzenie procedur zapewniania jakości dla każdego aspektu mobilności;

b) zachęcały do stałego dialogu i jasnych ustaleń między instytucjami wysyłającymi i przyjmującymi, np. poprzez stosowanie wytycznych dotyczących uczenia się oraz zachęcały do stosowania przejrzystych procedur wyboru, wzajemnej wymiany i ustrukturyzowanego wsparcia osób uczących się;

c) opracowały mechanizmy regularnej sprawozdawczości, inwentaryzacji i informacji zwrotnej, aby zapewnić mobilność wysokiej jakości;

d) promowały systemy mentoringu i wzajemnego uczenia się, aby zapewnić integrację mobilnych osób uczących się w państwie przyjmującym lub instytucji przyjmującej;

e) promowały zapewnienie mobilnym osobom uczącym się wygodnego zakwaterowania po przystępnych cenach;

f) po powrocie mobilnych osób uczących się zapewniły im doradztwo dotyczące możliwych sposobów wykorzystania kompetencji zdobytych podczas pobytu za granicą i zapewniły pomoc w ponownej integracji po długim pobycie za granicą;

(7) Uznawanie efektów uczenia się

a) zapewniły wdrożenie i stosowanie istniejących instrumentów UE ułatwiających transfer i walidację efektów uczenia się wynikających z mobilności między państwami członkowskimi, takich jak Europass Mobilność, Youthpass, ECTS, ECVET, EQF oraz przygotowywany europejski paszport umiejętności. Należy również upowszechniać wiedzę o tych instrumentach, szczególnie wśród pracodawców;

b) ulepszyły procedury i wytyczne w zakresie walidacji i uznawania zarówno nieformalnego, jak i pozaformalnego uczenia się w celu ułatwienia większej mobilności (np. w przypadku wolontariatu i pracy młodzieży);

c) odniosły się do zagadnienia walidacji i uznawania wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych w trakcie okresów mobilności za granicą, takich jak znajomość języków obcych;

d) ustanowiły łatwo dostępne punkty kontaktowe, do których poszczególne osoby mogą się zwrócić, aby ich kwalifikacje zostały uznane i poświadczone po powrocie zza granicy;

(8) Osoby uczące się, które znajdują się w niekorzystnej sytuacji

a) zapewniły osobom uczącym się, które znajdują się w niekorzystnej sytuacji, ukierunkowane informacje na temat programów i wsparcia dostosowanego do ich szczególnych potrzeb;

b) stworzyły „kulturę mobilności”, tj. dostosowanie możliwości podjęcia mobilności do wszystkich sytuacji związanych z uczeniem się, z uwzględnieniem nauczycieli, osób prowadzących szkolenia i pracujących z młodzieżą itp. Przyniesie to korzyści wszystkim osobom uczącym się, w szczególności grupom w niekorzystnej sytuacji, które mogą czuć się wyłączone z możliwości podjęcia mobilności;

(9) Partnerstwa i finansowanie

a) zachęcały do partnerstwa w zakresie mobilności z podmiotami zarówno publicznymi, jak i prywatnymi działającymi na szczeblu lokalnym. Izby handlowe, stowarzyszenia przedsiębiorców i organizacje pozarządowe mogą być

wartościowymi partnerami w tym kontekście. Ponadto należy wspierać sieci szkół i uniwersytetów, w których wymienia się informacje, nowości i doświadczenia;

b) zachęcały władze regionalne do odgrywania coraz większej roli w promowaniu mobilności przez korzystanie z doświadczeń istniejących sieci i tworzenie nowych partnerstw;

c) stymulowały aktywną współpracę i komunikację (w tym podnoszenie świadomości i propagowanie wartości mobilności) między sektorem kształcenia i biznesu z uwagi na fakt, że zaangażowanie przedsiębiorstw jest ważnym czynnikiem we wzmacnianiu mobilności młodzieży, np. przez zapewnienie staży pracy. Zapewniły zachęty, takie jak specjalne dotacje dla przedsiębiorstw, zgodnie z prawem unijnym, aby zachęcić je do angażowania się w szkolenia, staże i praktyki;

d) zapewniły spójność i komplementarność programów krajowych i europejskich w celu stworzenia synergii i poprawy skuteczności programów w zakresie mobilności;

(10) Rola grup opiniotwórczych

a) zachęcały do korzystania z grup opiniotwórczych, takich jak nauczyciele, osoby prowadzące szkolenia, pracujące z młodzieżą i młodzi ludzie, którzy wcześniej podjęli mobilność, w celu zainspirowania i zmotywowania młodych ludzi do podejmowania mobilności. Zachęcały pracodawców w sektorze kształcenia do uznawania i nagradzania zaangażowania nauczycieli, osób prowadzących szkolenia i pracujących z młodzieżą w mobilność edukacyjną oraz promowały i wspierały mobilność nauczycieli, osób prowadzących szkolenia i pracujących z młodzieżą jako możliwości awansu zawodowego;

b) promowały mobilność jako element szkolenia nauczycieli, osób prowadzących szkolenia i pracujących z młodzieżą;

(11) Monitorowanie postępów – tablica wyników mobilności

a) przekazywały Komisji sprawozdania w zakresie usuwania przeszkód ograniczających mobilność w ramach szerszej strategii Europa 2020 i krajowych programów reform, istniejących ustaleń w odniesieniu do strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) i strategii UE na rzecz młodzieży. Sprawozdanie posłuży jako podstawa dwuletniej oceny postępów w państwach członkowskich w formie tablicy wyników mobilności;

b) zwiększyły dostępność i podniosły jakość krajowych źródeł statystycznych dotyczących transnarodowej mobilności młodzieży,

NINIEJSZYM PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI ZAMIAR PODJĘCIA PRZEZ KOMISJĘ NASTĘPUJĄCYCH DZIAŁAŃ:

(1) wykorzystania i wzmocnienia programów UE w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz programów dotyczących młodzieży, takich jak Erasmus, Erasmus Mundus, Leonardo, Comenius, Grundtvig, „Młodzież w działaniu”, Tempus i Marie Curie, a także funduszy strukturalnych, w szczególności Europejskiego Funduszu Społecznego, w celu zwiększenia możliwości kształcenia dla wszystkich młodych

ludzi oraz stymulowania aktywnego zaangażowania młodych ludzi w społeczeństwo i poprawy ich sytuacji na rynku pracy;

(2) udziału w wysiłkach państw członkowskich służących wsparciu mobilności edukacyjnej poprzez przeprowadzenie skoordynowanego przeglądu istniejących programów w celu stworzenia zintegrowanego podejścia zgodnego z przyszłymi ramami finansowymi (2014-2020) stanowiącymi podstawę strategii „Mobilna młodzież";

(3) zapewnienia wytycznych dla władz publicznych i zainteresowanych stron w państwach członkowskich w zakresie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości w takich sprawach, jak dostęp do instytucji edukacyjnych, uznawanie dyplomów, przenoszenie stypendiów i pożyczek oraz inne prawa mobilnych osób uczących się w państwie przyjmującym lub w państwie pochodzenia;

(4) poprawienia ram statystycznych w celu mierzenia i monitorowania postępów w usuwaniu przeszkód ograniczających mobilność;

(5) oceny postępów w usuwaniu przeszkód ograniczających mobilność po pierwszych czterech latach realizacji zalecenia (do końca 2014 r.).

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący